

2 Corinteni - Comentarii Jean Koechlin

Cea dintâi epistolă a sa, Pavel nu o scrisese corintenilor ca un cenzor sau ca un judecător aspru. El însuși fusese umilit și tulburat de știrile primite despre această adunare. Mai mult chiar, ele îi parveniseră într-un moment în care el trecea printr-un necaz foarte mare în această cetate a Efesului, în Asia, unde avea mulți potrivnici (v. 8; 1 Corinteni 16.9). Dar chiar și o asemenea sumă de suferințe poate fi un subiect de recunoștință, pentru că ea antrenează o dublă și prețioasă consecință. Întâi îl face pe cel credincios să-și piardă total încrederea în sine (v. 9). În al doilea rând, ea îl face să pătrundă în profunzimea mângâierilor Domnului. Belșugul suferințelor i-a revelat astfel iubitelui apostol belșugul mângâierilor (v. 5). O mângâiere este întotdeauna personală, însă ea îi permite aceluia care a făcut această experiență să pătrundă, la rândul său, în durerile altora și să arate o adevărată simpatie. Creștinul care a trecut prin încercare cu sprijinul Domnului este în măsură să se adreseze celor necăjiți și să le îndrepte privirile spre „Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, Părintele îndurărilor și Dumnezeuul oricărei mângâieri” (v. 3).

Pavel nu obișnuia să spună „da” atunci când gândea „nu” (v. 17). Corintenii puteau să aibă încredere în el; nu avea gânduri ascunse și făcuse dovada aceleiași sincerități prin faptele sale și prin hotărârile vieții de zi cu zi, că le vestise o evanghelie nefalsificată (vezi cap. 2.17 și 4.2b). Cât de important este acest lucru! Dacă un copil al lui Dumnezeu are lipsuri în raport cu adevărul, atunci el îi expune pe cei care-l observă la a pune deopotrivă la îndoială și Cuvântul căruia el îi este un martor atât de puțin sigur. Pavel arăta o cinste ireproșabilă atât în relațiile cu lumea, cât și cu creștinii (v. 12). Nu era el oare mesager al Celui care este „Amin. Martorul credincios și adevărat”, Garantul că toate promisiunile lui Dumnezeu se vor împlini (v. 20; Apocalipsa 3.14)? Versetele 21 și 22 ne amintesc trei aspecte ale darului Duhului Sfânt: prin El, Dumnezeu ne-a uns, adică ne-a consacrat pentru El și ne-a făcut capabili să pătrundem în gândurile Sale; ne-a pecetluit, adică ne-a desemnat ca aparținându-Lui, și ne-a dat arvuna bunurilor noastre cerești, dându-ne deopotrivă o primă dovadă a realității lor și oferindu-ne posibilitatea să gustăm din ele chiar în prezent „în inimile noastre”.

Apostolul a întârziat să vină la Corint tocmai pentru ca prima lui epistolă să aibă timp să-și facă efectul. Grație lui Dumnezeu, lucrarea așteptată se împlinise în conștiințe, atât în adunare, cât și în omul care trebuise să fie exclus. Dar în prezent corintenii erau pândiți de un alt pericol: cel de a uita să arate har față de vinovatul pocăit. De la o indulgență condamnabilă, ei trecuseră la o asprime lipsită de dragoste. Satan este oricând gata să ne împingă de la o extremă la cealaltă. Mijloacele sale sunt variate pentru a-și atinge țelurile neschimbate: de a nimici mărturia legată de Hristos și de a-i ține pe oameni sub stăpânirea lui. El face uz chiar de glume despre el însuși – atât de obișnuite în lume – pentru a-i face pe oameni să uite de urzelile lui de temut. Să fim deci în gardă împotriva oricărei nesocotințe legate de diavol și de puterea lui. Apostolul, în neliniștea lui pentru corinteni, părăsise un frumos câmp de lucru, pentru a veni în întâmpinarea lui Tit care-i aducea vești de la ei. Dar Pavel este consolată, gândindu-se că pretutindeni pe unde merge, răspândește „o mireasmă a lui Hristos” (v. 15). Acest parfum este el perceptibil pentru toți cei care ne cunosc? Dar, mai presus de orice, pentru Dumnezeu?

Oamenii judecau doctrina predicată de Pavel după umblarea corintenilor. Corintenii erau pentru apostol o scrisoare de recomandare vie sau, mai curând, cea a lui Hristos, al Căruia Nume fusese scris pe inimile lor. Toți creștinii sunt scrisori ale lui Hristos, pe care Dumnezeu le adresează celor care nu citesc Biblia, pentru a le pune înaintea ochilor o evanghelie vie. Din nefericire, aceste scrisori sunt deseori pătate sau indescifrabile, în loc să poată fi cunoscute și citite de toți (v. 2). Să veghem deci ca peste fețele noastre să nu se aștearnă niciun vâl care să împiedice să se vadă strălucirea noastră creștină: vâl al grijilor, al egoismului, al mondenității... Mai înainte de aceasta trebuie să nu fie însă niciun vâl peste inimile noastre (v. 15: de exemplu, o conștiință rea), pentru a putea intercepta razele pe care avem să le primim de la Cel care este dragoste și lumină. Ascundeți un arbust sub o prelată sau sub un paravan și el va rămâne plâpând. Expuneți-l la soare și la ploaie și va crește de la un anotimp la altul pentru a aduce roadele așteptate. Așa este și cu sufletele noastre: ținute în prezența lui Hristos, ele trec, datorită Lui, printr-o transformare treptată (dar inconștientă), din progres în progres, până ajung să se asemene perfecțiunii morale a Celui pe care noi îl contemplăm în Cuvântul Său (v. 18).

Dacă este bine orientată spre o sursă de lumină, o oglindă poate lumina un ungher întunecos. Astfel, contemplând gloria Domnului (cap. 3.18), Pavel reflecta în jurul lui în mod fidel fiecare rază pe care o primea. Ce anume strălucea asupra lui făcându-l atât de vizibil oamenilor? „Gloria lui Dumnezeu pe fața lui Isus Hristos” (v. 6). Această cunoștință a lui Hristos în glorie, ce comoară era ea pentru Pavel! Apostolul nu era decât vasul în care se afla comoara: un sărman vas de lut, fragil și fără valoare în sine. Pentru că, dacă instrumentul lui Dumnezeu s-ar fi remarcat prin strălucite calități omenești, atunci ar fi atras atenția asupra lui, în detrimentul comorii pe care trebuia s-o prezinte! Bijutierii știu bine că un scrin prea luxos ar tinde să eclipseze giuvaerul care este conținut acolo. Ei își expun cele mai frumoase bijutierii pe o simplă catifea neagră. Tot așa, vasul, Pavel, era în necaz, în strămtorare, persecutat, trântit jos... astfel încât comoara, viața lui Isus în el, să fie manifestată din plin (v. 10). Încercările unui credincios contribuie la a-i îndepărta toate strălucirile personale, astfel încât să se arate cu atât mai mult strălucirea în care el nu are alt rol decât acela de picior al lămpii (sau al sfeșnicului).

Cu câtă grijă ne ocupăm pentru a întreține și a face să prospere „omul nostru cel din afară” (v. 16)! De-ar fi la fel de bine îngrijit și „omul nostru dinăuntru”! Ceea ce înnoia inima apostolului era acea „greutate eternă de glorie” (v. 17) care nu se putea compara cu încercările prin care trecea. Umblând „prin credință, nu prin vedere” (v. 7), privirile sufletului său erau ațintite asupra lucrurilor care nu se văd, dar care sunt veșnice, din care gustase deja, prin arvuna Duhului (v. 5). De aceea el nu se lăsa (cap. 4.1-16). Ce teamă, ce înflăcărare ar trebui să stârnească neîncetat în noi gândul cu privire la scaunul de judecată al lui Hristos! Noi nu ne vom înfățișa acolo ca acuzați, mântuirea noastră fiind sigură. Ca într-un film însă, viața noastră întreagă se va derula acolo, dezvăluind tot ce noi vom fi făcut, „fie bine, fie rău”, și acestea ne vor aduce fie câștig, fie pierdere. În același timp, Domnul va arăta acolo cum harul Său a știut să scoată strălucire chiar și din păcatele noastre. Un artist care a terminat restaurarea unui portret deteriorat își scoate în evidență munca punând alături fotografia tabloului inițial. Fiind adesea puțin sensibili față de păcat, apreciem de asemenea prea puțin harul care ne iartă și care ne suportă. Scaunul de judecată al lui Hristos însă ne va face în final să realizăm toată imensitatea harului.

Pavel dorea cu înflăcărare gloria cerească (v. 2), dar în așteptarea ei se străduia cu aceeași înflăcărare să fie plăcut Domnului (v. 9). Neavând nimic de ascuns nici lui Dumnezeu, nici oamenilor (v. 11), el nu mai trăia pentru sine însuși; trup și suflet, el era robul lui Hristos mort și înviat pentru el (v. 15). Iar Domnul îl chemase – ca pe fiecare răscumpărat – la o slujbă foarte înaltă: aceea de ambasador al Dumnezeului suveran

pentru a oferi lumii împăcarea din partea Sa. Pentru a se achita de această misiune și pentru a-i convinge pe oameni, două mari motive făceau presiune asupra apostolului: grozăvia judecății – el cunoștea cât trebuie să ne temem de Domnul (v. 11) – și dragostea lui Hristos pentru suflete, dragoste fără de care predicatorul cel mai elocvent n-ar fi altceva decât o aramă sunătoare (v. 14; 1 Corinteni 13.1). Și în ce mai constă mesajul împăcării? Hristos, singurul Om fără păcat, a fost identificat pe cruce cu păcatul însuși, pentru a face ispășire. Astfel, Dumnezeu a anulat, în har, păcatul care ne despărțea de El (v. 21). „Cele vechi s-au dus” (v. 17). Dumnezeu nu le mai repară (sau nu le mai cârpește). Aceasta n-ar fi demn de El. Lui îi place să facă toate lucrurile noi. „Dacă este ceva în Hristos, este o creație nouă” (v. 17).

„Multă răbdare”, iată ce-l caracterizează pe slujitorul lui Dumnezeu (adică pe fiecare credincios; v. 4; cap. 12.12). Mai bine decât prin toate cuvântările lui, Pavel demonstra valoarea evangheliei prin felul în care suporta încercările. El suferea pentru ceva care merita. Ce om ciudat este creștinul! El are, într-un fel, două fețe. În ochii lumii, el apare în josnicie, ispititor, necunoscut, ... întristat, sărac, neavând nimic. Însă ce devine el înaintea lui Dumnezeu? Autentic, bine cunoscut, viu, mereu bucuros, având toate lucrurile (v. 8-10)! Aceasta este adevărata lui față. Îndemnul care urmează pot părea înguste și severe. Ele însă vin din inima largă a apostolului (v. 11). Cuvântul despărțire nu ne place și totuși, cine spune sfințenie, spune separare pentru Dumnezeu (Levitic 20.26). A o împlini pe una (cap. 7.1) echivalează în mod obligatoriu cu a o practica pe cealaltă. Separarea de lume... – iar versetele 14 și 15 nu se aplică numai unui asemenea proiect de căsătorie nepotrivită! Separarea de lumea religioasă (v. 16-18) – aceasta oferă compensații incomparabile: experiența prezenței Domnului Isus „în mijlocul” alor Săi; relații binecuvântate cu Dumnezeu Tatăl nostru; despărțirea de rău sub toate formele lui (cap. 7.1).

Dragostea lui Hristos îl lega pe Pavel de corinteni săi (5.14). Această dragoste era tot atât de adevărată cât era de mare când le scrisese prima sa epistolă. În prezent, inima este în largul ei; el poate lăsa să vorbească liber afecțiunile sale. Aceia care ne avertizează și ne mustră cel mai sever sunt adesea cei care ne iubesc cel mai mult. „Eu mustru și pedepsesc pe toți aceia pe care-i iubesc” (Apocalipsa 3.19) – avea să spună Domnul unei Biserici falimentare. Adunarea judecase răul din mijlocul ei, arătând astfel curăție și dreptate (v. 11): dacă tolerase un păcat îngrozitor, o făcuse din ignoranță și din neglijență. Corinteni au trebuit să se smerească pentru starea în care erau (stare care permisesese apariția aceluia rău în mijlocul lor) și să sufere o întristare după voia lui Dumnezeu. Versetul 10 ne arată că simplul regret, rușinea, remușcarea... nu sunt pocăința. Pocăința înseamnă a judeca vina noastră așa cum o judecă Dumnezeu, înseamnă a recunoaște răul și a-l părăsi, indiferent dacă este vorba de fapte comise înainte sau după întoarcerea noastră la Dumnezeu (Proverbe 28.13). Pocăința este primul rod al credinței. Și, la rândul ei, produce „roade vrednice de pocăință”, așa cum le spunea Ioan Botezătorul celor care veneau să fie botezați (Luca 3.8).

Ascultarea corintenilor a trezit bucuria și dragostea lui Tit și, tot în dublă măsură, l-a bucurat și înviorat pe Pavel însuși (cap. 7.13,15). Dar ei erau încă departe de a arăta zelul sfinților din Macedonia (cap. 8), al aceluia care nu se limitaseră la a da numai o parte din avutul și din timpul lor, ci care se dăduseră pe ei înșiși în totalitate. Ei n-au așteptat, precum unii, sfârșitul vieții, pentru a-l oferi lui Dumnezeu doar rămășițele puterii lor; ei s-au dat „mai întâi”. ... Ei n-au început prin a-i sluji pe sfinți, ci mai întâi s-au dat Domnului. Și această primă dăruire le-a atras după sine pe toate celelalte. Ei aparțineau și apostolilor, pentru că aceștia erau slujitori ai Domnului. Era acest lucru dureros pentru macedoneni? Dimpotrivă! „Bucuria lor peste măsură de mare” putea însoți o „mare încercare de necaz”, iar „sărăcia lor lucie” s-a schimbat în „bogăția dărniceii” (v. 2). Ceea ce noi numim o povară, ei numeau un har (v. 4). Dumnezeu să ne ajute la aceeași consacrare cu bucurie înaintea Domnului nostru, Căruia avem privilegiul de a-l sluji prin slujirea alor Săi!

Dar ce era dragostea macedonenilor față de exemplul suprem al „Domnului nostru Isus Hristos”? Ei nu-și aleseseră singuri sărăcia lor lucie (v. 2). El însă, Moștenitorul tuturor lucrurilor (Evrei 1.2), cu condescendență S-a dezbrăcat de toate gloriile Lui cerești și S-a născut într-un staul pentru a fi pe pământ „Cel sărac”, Cel care n-avea niciun loc unde să-Și plece capul (v. 9; Psalmul 40.17; 41.1; Luca 9.58). Pentru ce? Ca să ne îmbogățească prin aceleași glorii și să ne facă moștenitori împreună cu El. Ce minunată taină a harului! Corinteni nu și-au dus până la capăt intenția fericită de a ajuta adunările și, de aceea, apostolul le-a scris că a voi era bine, dar cu mult mai bine era să și faci. Adesea intențiile noastre cele mai bune ... rămân doar intenții: această Biblie de oferit, acest bolnav de vizitat, acest mic serviciu care s-a ivit... Dumnezeu a pregătit pentru noi fapte bune (Efeseni 2.10), dar noi avem nevoie de El atât pentru a voi, cât și pentru a face (v. 11,12). El este Cel care le produce în noi și pe una și pe alta, după buna Sa plăcere (Filipeni 2.13), însă decalajul dintre mișcarea inimii și cea a mâinii vine din neglijența noastră. Pavel avea grijă să se păzească nu numai de orice înșelăciune, ci și de orice aparență de rău înaintea oamenilor.

Pentru a nu trăi regrete zadarnice în ziua secerișului, „să semănăm” neîngrădit acum, în timpul semănatului (v. 6; Luca 6.38; Deuteronom 15.10). Ceea ce Dumnezeu ne pune pe inimă, să facem, și să facem cu bucurie. Pentru că lucrurile pe care le păstrăm pentru noi nu ne vor îmbogăți și ceea ce dăm nu ne va secătui niciodată (Proverbe 28.27)! Harul lui Dumnezeu ne va umple „întotdeauna în toate lucrurile”, însă nu cu tot ce ne-ar plăcea nouă, ci „având toată îndestularea” (v. 8). Versetele 11-14 ne amintesc că generozitatea dezinteresată îi face pe cei ajutați să aducă mulțumiri lui Dumnezeu și să se roage pentru cei care au dăruit. Pornind de la o întrebare pe care am putea-o considera de mică importanță privind binefacerea, apostolul știe să ne îndrepte gândurile spre subiectele cele mai glorioase: smerenia Domnului (cap. 8.9) și darul de neprețuit al lui Dumnezeu (v. 15). Să căutăm ca în detaliile mărunte ale vieții noastre de zi cu zi să aplicăm adevărurile fericite ale credinței! Astfel, o simplă masă, o întrunire de familie, un cadou făcut sau primit cu afecțiune sunt ocazii pentru a-l mulțumi lui Dumnezeu și pentru a gândi la Darul prin excelență pe care Dumnezeu dragostei l-a făcut lumii trimițându-L pe Fiul Său (v. 15; Ioan 3.16).

Pavel nu se putuse hotărî să vină la corinteni „cu nuiaua”, ca să pedepsească el însuși răul (cap. 10.2; 1 Corinteni 4.21). Preferase să le scrie și să aștepte efectul scrisorii. Unii însă profitaseră de această răbdare a apostolului și de absența lui, pentru a-i deprecia slujba. Smerenia, blândețea și bunătatea creștină a lui Pavel erau pretexte pentru a-l disprețui (v. 1). Pentru că omul natural nu admiră decât ceea ce izbește privirea și judecă „după înfățișare” (v. 7)! Ori armele unui ostaș al lui Isus Hristos nu sunt firești (carnale). Efeseni 6.10... le enumeră. Să ne amintim cum Ghedeon, Samson, Ionatan, David, Ezechia... pentru a nu-i cita decât pe aceștia, au câștigat cele mai mari victorii. Și atunci nu vom mai fi încântați de calități omenеști, cum ar fi elocvența sau farmecul personal. Să urmărim Cuvântul și niciodată pe acela care-l prezintă, oricât de dotat ar fi el, chiar dacă Domnul ne-a făcut bine prin intermediul lui! Oamenii se compară cu ei înșiși și se mândresc, arătând prin aceasta că nu sunt pricepuți (v. 12). Noi, credincioși, avem pentru umblare și pentru slujire un singur model perfect: Isus! Contemplându-L, vom fi păziți mereu în umilință!

Falși apostoli căutau să ia locul lui Pavel în inima corintenilor. Astfel, Pavel se vede nevoit să vorbească despre sine însuși și numește aceasta „nebumnia sa”. Nu o face însă pentru a profita de pe urma afecțiunii credincioșilor (cap. 12.15). El era gelos pentru Hristos și revendică cu înfocare dragostea lor pentru singurul Mire al Bisericii. Corinteni riscu să fie gata să-și deschidă urechile la „o evanghelie diferită” (v. 4). Ei

erau mai puțin spirituali decât efesenii, care i-au „pus la încercare pe cei care își zic ei înșiși apostoli și nu sunt” și i-au găsit mincinoși (Apocalipsa 2.2). Mulți creștini sunt pândiți de același pericol ca și corintenii, pentru că, de fapt, ei găsesc creștinismul autentic prea exigent. În schimb, o evanghelie care-l înalță pe om și care acordă un loc cărnii va fi suportat. Dincolo de acești lucrători mincinoși, apostolul îl demască pe stăpânul lor, Satan. Odinioară heruvim strălucitor (Ezechiel 28.12...), acesta știe încă să îmbrace această înfățișare pentru a-i atrage pe oameni cu viclenia lui, așa cum a amăgit-o pe Eva (v. 3,14). El este mult mai periculos atunci când se prezintă ca un șarpe subtil decât atunci când ne atacă frontal, precum leul răcnind din 1 Petru 5.8. Îi vom dejuca șireteniile rămânând alipiți de Cuvântul Domnului.

Aceste atacuri împotriva slujbei lui Pavel oferă Duhului Sfânt o ocazie de a ne da o idee mai clară despre muncile și suferințele apostolului. Într-adevăr, el era slujitorul lui Hristos și putea enumera încercările: o lungă listă de suferințe îndurate pentru Evanghelie. Versetele 23-28,31,32 ne învață în ce consta ceea ce apostolul numea în capitolul 4.17 „necazul (său) ... ușor de o clipă”! Care era însă resursa divină care îl susținea să suporte „cele de afară” (v. 28)? „O greutate eternă de glorie” era preocuparea neîncetată din gândurile sale: Hristos glorificat, răsplata sa eternă. Să reținem acest secret: cu cât ne vom ocupa mai mult de Domnul, cu atât ne va rămâne mai puțin timp pentru a ne gândi la micile noastre greutăți – și ce sunt greutățile noastre, pe lângă necazurile marelui apostol? Într-adevăr, cu cât dragostea Lui eternă va cântări mai mult în balanța inimilor noastre, cu atât mai puțină importanță vor avea împrejurările de moment și cu atât de sigur nu ne vor mai copleși. Este totodată un lucru care nu ne va „apăsa” niciodată prea mult: „preocuparea (sau grija) pentru toate Adunările” (v. 28). Ea se manifestă în primul rând prin rugăciuni. Domnul să ne dea dragoste pentru Biserica Lui scumpă și pentru fiecare mădular al ei!

„Un om în Hristos” (v. 2) este acela pentru care carnea și-a pierdut drepturile (Romani 8.1,2); „este o creație nouă” (cap. 5.17). Poziția sa înaintea lui Dumnezeu este cea a lui Hristos însuși și el o ocupă deja, prin credință, în cer. El, Pavel, s-a aflat acolo realmente, răpit într-un moment de neuitat. Și ce a putut vedea el în paradis? Pe Hristos înviat și glorios. Ce a putut auzi el acolo? Limbajul cerului, care nu poate fi tradus în limbile omenești (v. 4). Ce favoare cu adevărat extraordinară! Însă această experiență unică prezenta apoi un pericol cert pentru apostol. Pentru a-l păzi să nu se îngâmfe, i-a fost dat un „țepuș în carne” (v. 7): poate o infirmitate jenantă, tinzând să-i aducă dispreț în predicările sale (cap. 10.1,10; Galateni 4.14). «Doamne, debarasează-mă de asta – Îl imploră apostolul – slujba mea va avea de suferit...», „Harul Meu îți este de ajuns” (v. 9) este răspunsul Domnului. Contrar aparențelor, țepușul era un efect tocmai al acestui har. Nu servea el în Pavel la a-i înăbuși carnea, acest însoțitor supărător în lucrarea sa? Într-adevăr, ce prețioase sunt pentru creștin infirmitățile și încercările! Ele contribuie la slăbirea omului, pentru a permite puterii lui Dumnezeu să se manifeste (v. 9,10; cap. 4.7...).

Ce durere pentru apostol să examineze presupunerile făcute cu privire la el, motivațiile interesate și vicleniile de care era învinuit (v. 14,16; cap. 7.2,3; comp. cu Fapte 20.33), cu toate că, într-o purtare ireproșabilă, el nu încetase, împreună cu tovarășii lui de lucru, să calce „pe aceleași urme”: cele ale lui Hristos (v. 18)! Dacă el răspunde pe larg acestor calomnii, nu o face pentru a se justifica, ci pentru că are în vedere zidirea preaiubiților lui corinteni (v. 19; 1 Corinteni 14.26b). Într-adevăr, a nu recunoaște slujba apostolului revenea la a respinge și autoritatea Cuvântului divin pe care el îl vestea. Câți așa-ziși creștini nu resping astăzi o asemenea parte din Cuvântul inspirat și mai ales din epistolele lui Pavel! Versetele 20 și 21 ne arată la ce păcate conduce această neglijență și acest dispreț. «Astfel, în acest capitol găsim starea cea mai glorioasă la care poate fi ridicat un creștin ... și condiția cea mai nenorocită în care el poate cădea... Ce contrast între această înălțare în al treilea cer și această josnică stricăciune a cărnii! Și creștinul este capabil de amândouă! Ce lecție și ce avertisment pentru fiecare sfânt...!» (J.N.D.).

Prima Epistolă către Corinteni avea ca subiect Adunarea. Cea de-a doua ne-a vorbit de lucrarea sau de slujba creștinului. Am găsit aici sentimentele, implorările, greutățile, durerile morale și fizice ale slujitorului Domnului. Pavel era doar o slabă unealtă, dar el nu-și dorea pe pământ o parte mai bună decât cea a Stăpânului său. Ori Hristos fusese pe pământ în înjosire, „răstignit în slăbiciune”; dar acum este viu, înviat prin puterea lui Dumnezeu (v. 4). Sfârșind epistola, Pavel îi adresează lui Dumnezeu o ultimă rugăciune pentru scumpului lui corinteni. Ea se rezumă într-un singur cuvânt: desăvârșirea lor (v. 9b). În același timp însă îi îndeamnă pe ei: „desăvârșiți-vă!” (v. 11) – pentru că a cere ajutorul Domnului nu înseamnă a renunța la a căuta cu râvnă să înaintezi în umblarea și în slujirea creștină! „Bucurați-vă...” – le spune el din nou – „fiți încurajați, gândiți la fel, fiți în pace...” (v. 11)! Fiecare dintre noi, dragi copii ai lui Dumnezeu, să ia pentru el însuși aceste îndemnuri și să se bucure de promisiunea dată împreună cu ele. „Harul Domnului Isus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și comuniunea Sfântului Duh fie cu voi toți!” (v. 13).

clickbible.org